

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

VI. Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam Aquilæ in cœlo, viam Colubri super petram, viam Navis in medio mari, & viam viri in adolescentiâ. Talis est via mulieris adulteræ, quæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

vere? si postponas, nimis inhumanè sentis. præsertim quòd ille noctu excutiat pulverem, & palmas numeret pulcherrimas. Ita est, pulverem non habet, sed nèque palmas. porro ut ad propositum revertamur, quis habet necessitatem aquirendi præclarum illud dominium sui ipsius, quod demum patienti est opus & Forti: quippe hoc posito facile tunc erit uti Patienti, ut etiam sit Fortis, ita Forti, ut etiam sit Patiens. absque eo, si absolute loquamur, negari non potest, quòd *melior sit Patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.*

3. Considera Paradoxum videri, quòd, cum tuus sit animus, nihilominus tanti sit illi dominari: *Dominatur animo suo.* Deberet id merito nobis esse facillimum, sed quàm difficile sit, quotidie experiris. hoc nempe est ap-

petitum habere rebellem. Sic est animus tuus, cui jubetis domari *subter te erit appetitus, & tu dominaris illius.* Gen. 4. v. 7. & ideo si dominari illi velis, pro eo habere oportet qui est, id est, pro rebelli. an quæ ei potest, ut nihilominus pacem concedas? Vide, quid non agat princeps, ut ad obsequium cogat subditos. non ferro patitur, non omne ararium infundit ad inferos illis bellum. & tu modo procedas diverso? Porro cum appetitus tuus rebellis, ut integre subjugari non possit, debilitandus est crebris curis, quas de illo reportas. Solus est via ejus aquirendi dominium: *Ecce ipsum.* Id si negligas, frustra sunt cetera.

* *

VI.

Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam Aquilæ in celo, viam Colubri super petram, viam Navis in mari, & viam viri in adolescentiâ. Talis est via mulieris adultera, quæ comedit, & tergens os suum dicit: Non sum operata malum. Prov. 30 v. 18.

7. Considera gratissimum meditationis pabulum esse oportere opera Christi Domini nostri, quæ sunt adeò profunda, adeò prodigiola, ut mysteria vocentur, & ideo in illa demergere te potes absque periculo hærendi aliquando in sicco, si in histe detineas. Ecce igitur Salomonem,

qui uno versiculo quasi brevi synopsis totam Christi vitam complexus est, & am in quatuor omnino mysteria partiendo. nec dubites illum in Spiritu Prophetico ad ista allusisse etiam litterali, quamvis allegorico, quæ ille fuit, quem Christus usurpavit, & sub nomine spinarum divitias inest-

gere voluit. Talis est doctissimo-
rum sententia interpretum, & hinc
maximè confirmatur, quòd dicat Sa-
lomon, res istas captu esse difficiles
non solùm alijs sed & tibi: *Tria sunt
difficilia mihi, & quartum penitus igno-
ram. ut quomodo cum veritate dicere
hoc poruit, si de rebus differuisset, qua
naturæ ordinem non transcendunt?
numquid ipse fuit in mundo oracu-
lum sapientiæ, aded ut nullum audi-
ret proponi Aenigma tam implexum,
tam arduum, quòd non illicò expli-
cateret. Non fuit sermo, qui Regem
posset latere. 3. Reg. 10. v. 9. ita de
ipso loquitur sacer historicus. non
aut, qui lateret, sed qui posset latere, ut
designet, cum plura potuisse respon-
dere, quàm alij possent quærere. Quà
regitur ratione in his solis quatuor ar-
canis hæsitavit, imò se ignorare con-
fessus est, si nihil in se plusquàm hu-
manum continebant? Verum est,
equantùm ista eminus monstrata Salo-
moni, in illo excitare poterant deside-
rij ex integrè cognoscendi, possiden-
di, penetrandi, tantum debere tibi
elicere ruboris, dum eo tempore es
natus, quo hæc omnia sunt in lucem
proculata. Ecce impletum, quòd Chri-
stus agebat: *Dico vobis, quòd multi
Propheta & Reges voluerunt videre, qua
vos videtis, & non viderunt, & audi-
re, qua auditis, & non audierunt.* Luc.
20. v. 24. Certè Salomon Rex simul
& Propheta fuit mundi maximus, &
tamen fors ista tua illi non contigit.*

2. Considera primum horum Arca-
norum, de quibus hîc sermo est, esse
Viam Aquila in celo, certè via ista dif-
ficilis est spectando volarum incertif-
simum, quem facit Aquila, quin ve-
stigium relinquat in aëre, quem transit.
At nisi sapiens ad majus aliquid al-
lulisset, dixisset aliquid, quòd est com-
mune etiã vulturi & accipitri, ceteri-
risque avibus, quæ sublime volant.
Illa Aquila est Christus JESUS, *Aqui-
la grandis magnarum alarum.* Ezech.
10. v. 3. qui in sua gloriosa ad cælos
ascensione volatus dedit, qui non mo-
dò priùs visi non sunt, sed neque fieri
posse credebantur. Elias equidem
etiã ipse ferebatur in cælum sed
quadrigà vectus ignitâ, hoc est alienâ
virtute non propriâ: Christus eò si-
ne curru evolavit. Aspice tantisper
summos ejus volatus, sed etiã ad
imitandum exardescet, hic enim est il-
le tuus suavissimus Dominus, qui si-
cut Aquila provocat ad volandum pul-
los suos. Deut. 38. v. 11. & cur ad Pa-
radisum vadit, nisi ut tu quoque illum
eò sequaris? *Vado parare vobis locum.*
Jo. 14. 2. Nec dicas amplius viam
istam ut Aquila propriam cognitu esse
difficilem: quia Christus illam planè
monstravit: *Quò ego vado scitis, &
viam scitis.* Jo. 14. Sequere exem-
plum Christi, patere cum ipso, obe-
dientiam & humilitatem amplectere
cum ipso, neque dubita ita te per-
venturum ad Paradisum, atque aded
reperiturum *Viam Aquila in Cælo.*

3. Considera alterum quatuor se-
cretorum esse *Viam colubri super pe-
tram.* hæc quoque via difficilis est,
considerando motus minimè expecta-

ros, quos serpens facit, quin vestigium aliquod relinquat in petra, quam strinxit lubricus. Verum si sapiens non ad majus aliquid alluisset, dixisset aliquid commune etiam ceteris insectis. Serpens iste admirabilis est Christus JESUS (sicut exultavit Moyses serpente in deserto, ita exultari oportet filium hominis. Jo. 5.) qui de Crucis depositus, & postea sepultus splendidioribus indutus exuvijs, & resurgens exiit sepulchro intacta petra, quae enim tegebat. Motus tam rari omnino novi erant mundo, quia suscitari de somno, qualis mors est, etiam alijs contingit, sed vi alienae vocis: nemo unquam se ipso fuit expectectus. Tu attentius hunc serpente contemplant, qui prius mortuus ut vitam daret omnibus, denno capit vivere, ut jam mortem non timeret. An nescis neminem cum Christo posse resurgere, qui non prius voluerit mori cum Christo? *Fidelis sermo, nam si commortui sumus, & convivemus, si sustinebimus, & conregnabimus.* 2. Tim. 2. v. 11. Age igitur gratias, quod dignatus sit monstrare tibi modum, quem servare debes, ut tu quoque possis resurgere ad vitam meliorem. *Notus mihi fecisti vias vitae.* Ps. 15. v. 11. hic est mori tibi ipse: quod si facias, certo tibi persuade fore aliquando diem, quo tu quoque gloriosè surgas è tumulto, ut servatoris tui insitas vestigijs, & sic videbis, quae sit *Via Colubri super petram.*

4. Considera tertium quatuor serretorum esse *Viam navis in medio*

Maris. Ita via difficilis spectato velocissimo curru, quae cit navis, quin vestigium relinquit undis, quas fulcavit. Verum sapiens non ad majus aliquid alluisset aliquid, quod est commune etiam piscibus, qui tot modis undas quas labuntur. Navis ista tantum est Christus JESUS, *Navigans de regione tam longinqua de Caelo ad terram atrubim* Prov. 31. v. 14. Navis, quae de regione tam longinqua de Caelo ad terram atrubim manitatem de terra ad Caelum ferret. quis verò satis exprimat mirabilem, quam navis tantum ter procellas tenuit? Innumeros casus inter se contrarij, quos percurret in vita sua mortali, per altatus jam depressus, nunc appetus, nunc derisus, nunc amarus, nunc odio habitus, nemo alius, quam ipse cum veritate poterit, *Tentatus per undas, donec demique delata in oceanum amarissimae passionis tibi subornet & dispone te ipsum, ut nolis quemadmodum illi discipuli, qui stant timidarum navicularum in tempestate eum destituerunt: relicto eo fugerunt.* Tu vero stanti animo, quia sic cognoscitur pro salute proximi expone quibuscumque casibus sive periculis sive advertis. *In mari via navis* 76. v. 20. & sic pariter cognoscatur fuerit via navis in undoso mari. *Via navis in medio mari.*

8. Considera quartum secretorum esse *Viam viri in adolescentia*. hæc est via, quam Salomon ajebat à se prorsus ignorari: *Quartum penitus igno- rari*: Sed quomodo, cum tot locis tam accuratè descriperit vias Juvenum? quomodo ergo verosimile, eum per hoc designasse viam illam occultissimam, quam Christus tenuit in vita sua abscondita. Hæc enim verò erat *viam viri in adolescentia*, quia Christus non solum adolescens, sed & infans *viri fuit*: *femina circumdabit virum*. Jer. 31. v. 22. Ita est, non dicit Salomon: *viam viri in adolescentia sua*, sed *in adolescentia*. & sic nomen adolescentia non solum Christi, sed & Matris suæ adolescentiam significare potest. Et hoc sensu ecce tibi altissimum mysterium ineffabilis Incarnationis Christi in pura purissima viscera Mariae, eoque magis, quod ibi Latinus interpret dicit *in adolescentia*, phrasim Hebræa dicit *in Alma*, hoc est, *in adolescentula*, & *in adolescentula clausa*, *in adolescentula custodita*. Agnosco equidem merito servari versionem vulgata, quæ ait *in adolescentia*: sed id nihil obest proposito nostro, quia novum non est, sed potius ulitarum scripturæ Abstractum pro concreto sumi. *Uxorem adolescentia tua noli despiciere*. Mat. 2. v. 11. Si tu adolescentiam in abstracto accipias, quam illi dabis uxorem? oportet ergo sumi in concreto, & tunc sensus est, non despiciendam in senectute quasi ex fastidio quodam, Sponsam illam, quam quis accepit adolescens. Bene

igitur eadem phrasim affirmare Salomon potuit, *se penitus ignorare viam viri*, hoc est, hominis perfecti, qualis erat Christus infans, *in Adolescentia*, hoc est, in Adolescentia tam illibata, tam integrâ, qualis fuit illa Virginis Mariae. quo posito rectè dixit, id à se nesciri: *penitus ignoro*: quia Incarnationis mysterium tam sublime est, ut nimium superet omnem cognitionem creatam: *Novum faciet Dominus super terram*. Jer. 31. v. 22. Ut ut sit, *viam viri in adolescentia*, omnis via reliqua, quam Christus tenuit, donec post suum de Cælo descensum juventutem suam complevit, usque ad annum scilicet ætatis suæ trigésimum, quàm gratum, quàm salutare animæ tuæ pabulum præbebit, si illo uti possis! præcipuè verò ejus obedientiam mirare, quæ bene dici potest eo tempore omnis ipsius fuisse via. O quomodo per hanc non modo cucurrit, sed etiam exultavit puer simul & Gigas, *Exultavit ut Gigas ad currendam viam*. Pl. 58. v. 6. illum imitari si studeas, ne dubites, certo cognosces, quæ sit via, ut magnus esse possis in parvitate: *viam viri in adolescentia*.

9. Considera Salomonem, cum uno suo versu omnem Christi Domini nostri vitam concluderet, ordine fuisse usum, ut dici solet, retrogrado: quia pro eo, quod ab Incarnatione gradum faceret ad Ascensionem, potius ab Ascensione ad Incarnationem processit. Sed mirari non debes, quia id fecit, ut ordinem servaret in gradu difficultatis,

anna

recolit

vii

tis, quam advertebat his inesse myste-
 rijis tam stupendis. Difficiliter capi-
 tur Christi in celum ascensio: major
 est in Resurrectione, major in Passio-
 ne, Maxima verò in Incarnatione dif-
 ficultas. *Mysterium, quod abscondi-
 tum fuit à seculis.* Coloss. 1. v. 26. Po-
 sita hujus cognitione mysterij, facilius
 paulatim cetera capiuntur, ut in te-
 ipso experiri potes. Eadem difficul-
 tatis quasi gradatio in ipsis Allegorijis
 apparet, quia mirabile est videre A-
 quilam, cum volat, tam dextrè suis se-
 librare pennas, ut nullum sit cadendi
 periculum. Mirabilius videre colu-
 brum tam securum sui serpere in pe-
 trâ præcipiti, ut instar sagittæ tran-
 seat, etsi alis, imò & pedibus careat.
 Adhuc mirabilius videre navem cor-
 pore tam vasto, licet non pennis tan-
 tum, & pedibus, sed & animâ destitu-
 ta sit, volare super aquas, & simul ser-
 pere tantâ arte, ut etiam contrarijs li-
 bi ventis uti possit. Sed illud maxi-
 mè mirandum, videre juvenem in æ-
 tatis flore ita se moderantem, ut sit ju-
 venis simul & perfectus. *Sic vir &
 sic adolescens.* quia si illa sunt miracu-
 la naturæ, istud etiam est summum
 miraculum gratiæ. Ordinaria via est,
 ut quisque in perfectione paulatim
 procedat, non ad eam subito pertin-
 gat. *Iustorum semita quasi lux splen-
 dens procedit, & crescit usque ad per-
 fectam diem.* Prov. 14. v. 18. Quam-
 vis hæc ita sint, an non vides, res
 istas non adeò in se esse inscrutabiles,
 ut terrere debeant intellectum tam il-
 lustrem, qualis ille fuit Salomonis,

nisi sub cortice allegorice
 mysteria tam sublimia, quæ
 explicavimus, ad Christum perti-
 nota proinde, quàm ingenue
 gressus materias, se saltus in
 rem. *Tria sunt difficilia, vel
 bræo dicitur, abscondita mior
 tum penitus ignoro.* Tu, qui
 nus possunt percipi mysteria
 crede digniora Domino, qui
 operatus. quid magni foret
 plus facere non posset, quàm
 tatione comprehendere: *Ergo
 magnus, vincens scientiam
 Job. 36. v. 26.*

7. Considera notam difficul-
 de qua hæcenus discurrebamus
 novisse Salomonem etiam in
 da muliere adultera, quæ in
 bis illis foeditissimis sordidissimis
 quos illi amantius furtivè apponit
 stea tam bene novit lavare hanc
 putes esse etiam jejunam. *Tu
 via mulieris adultera, quæ con-
 tergens os suum dicit; non sum
 ta malum.* Si ad corticem am-
 non videtur ista esse tam mi-
 malitia, at monstruosissima est. In-
 ce relicto ad sensum transeat Pro-
 ticum, quem tegit, & reperit
 dullam. Hæc infamis adultera
 goga est, quæ coram Pilato repa-
 verum suum Spondium, qui erat
 stus, ut sequeretur sceleratos, &
 prophetas mendaces, & cum
 morti demique dedisset ea fuerat
 qua Lupa devorat Agnellum, &
 eum oppressisset, disposuisset,
 vult innocens, & corrumpendo

curas, pejerando, garrindo, & fal-
sando simplices, qui in ipsa inveniun-
tur, vadit, & quantum potest, tergite-
lata, ne appareant maculae dirae ne-
cessitatis & stragis, quam exercuit in Deum
hominem. Sed hoc demum est ma-
lissimum ejus postremum, quia si doluit
sua perfida delictum suum, consequi
penitentiam potuit: sed quia iniquitatem
suam excusat, intolerabilis est. Si
laveris te nitro, & multiplicaveris tibi
berham borisib, maculata es in iniqui-
tate tua coram me, dicit Dominus. quo-
modo dicis: non sum polluta? Jer. 2.
v. 22. Vah impudentiam insolentem,

cum tanta sanctam ingratitudine,
tanta injustitia, immanitate, & excessu
furoris, quanta nunquam in mun-
do extitit, nec unquam existet ampli-
us: & ideo si intus pendatur, omnem
superat capacitatem intellectus huma-
ni. Cave, ne haec adule-
ra maledicta non adambret tuam Ani-
mam, quae cum toties dorsum Chri-
sto obverterit, etiam in Confessione
facinus suum abscondere praetendit.
Ecce ego iudicio contendam tecum, ex-
clamat Dominus, eo quod dixeris:
non peccavi. Jer. 2. v. 35.
* *

VII.

Non demoreris in errore impiorum, ante mortem confitere.
Eccli. 17. v. 26.

Considera, qualis sit hic error,
qui per antonomasiam dicitur
error impiorum. *Non demoreris in
errore impiorum.* Est differre peni-
tentiam ad mortem. Non invenies
peccatorem tam perfidum, tamque
perditum, qui ex proposito ire velit
ad inferos: quisque dicit, examina-
bo, discatiam me ipsum, confitebor.
Sed quando: ne queras, quia pude-
bit illum respondere sincere. Lingua
dicit id se facturum proximam solenni-
tate, sed non etiam hoc corde dicit.
corde dicit, in morte. forte verum
est, quod proxima solennitate velit
sed non vult id facere studiosè, sed
superfite tenus, quae sufficiat, ut fal-
set se ipsum, sibi que persuadeat se
R. P. Pauli Segneri, *Manna Anima.*

fuisse confessum. Ceterum ad eno-
danda intricata negotia, evolvendam
telam, excutiendum sinum tempus
aptius expectat. o maximum istorum
dementiam! noli imitari. *Non de-
moreris in errore impiorum: ante
mortem confitere.* Ille est ex senten-
tia S. Augustini, S. Ambrosij, & alio-
rum aetatis hujus interpretum sensus
hujus loci, qui proinde intelligunt
nomine Confessionis isthic memora-
tae a sapiente Confessionem, quam nos
Sacramentalem vocamus, cujus in an-
tiqua Lege saltem typus existerat, ut
idcirco Ecclesiasticus alibi dixerit:
Nō confundaris confiteri peccata tua. ec-
cli. 4. v. 31. Verum est idiomate scri-
pturae sacrae nomine Confessionis DEI
Yy lau-

anna

nocturni

VII

11